

novičke

januar – marec 2009

Imenovan direktor Andragoškega centra Slovenije * Poročilo o pregledu ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji 2008/2009 * Dober odziv udeležencev modulov usposabljanj v podporo uvajanja novih *Navodil o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja*

3-7 DOMAČE NOVIČKE

Prispevek izobraževalnega sistema na poti v evropsko družbo vseživljenjskega učenja * Predstavitve projekta *Svetovanje na delovnem mestu* * Obisk predstavnikov skupnosti Leasowe pri Liverpoolu

8-12 MEDNARODNO
SODELOVANJE

Kmalu *CONFINTEA VI*

13-14 IZ SVETA

Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih

15-17 NOVE KNJIGE

Andragoško društvo Slovenije ima štiri nove častne člane * Svetovanje udeležencem izobraževanja v šoli Grm Novo mesto - centru biotehnike in turizma * Z dobrim partnerstvom v pomoč ranljivim ciljnim skupinam * Beremo in pišemo skupaj s starši v Osnovni šoli Cirila Kosmača Piran

18-28 KOTIČEK JE VAŠ

29-30 NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo, ki na različne načine obveščajo, izobražujejo, promovirajo, svetujejo, problematizirajo in podajajo mnenja avtorjev o problematiki s področja izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja. S tem Andragoški center Slovenije predstavlja svoje delo ter nudi možnost odziva vsem tistim, ki želijo dejavneje sodelovati pri razvoju področja.

Med našimi pglavlniml cilji so:

- spremljati in promovirati aktualno dogajanje v izobraževanju odraslih,
- poročati o razvojnih, raziskovalnih in drugih programih in projektih,
- predstaviti novosti v upravljanju in zakonodaji s tega področja,
- poročati o politiki in strategiji vseživljenjskega učenja,
- omogočati praktikom, da z mnenji in predlogi sooblikujejo področje izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja ter se odzivajo na sprejete odločitve,
- z izkušnjami praktikov spodbujati še druge,
- seznanjati z možnostmi in viri za učenje,
- predstavljati nove strokovne knjige ter didaktična in druga gradiva.

Glasilo izhaja v slovenskem jeziku praviloma štirikrat letno, in sicer v marcu, juniju, septembru in decembru.

Glasilo v tiskani obliki brezplačno prejmejo posamezniki in ustanove, ki se poklicno ali prostovoljno ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih.

Novičke lahko preberete tudi na spletni strani: <http://www.acs.si/novicke>.

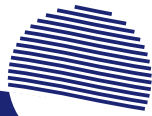
Založnik: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana
Uredniški odbor: mag. Andrej Sotošek, Sonja Klemencič, mag. Zvonka Pangerc Pahernik in mag. Margerita Zagmajster
Urednica: Nevenka Kocijančič (tel.: 01 5842 595, e-naslov: nevenka.kocijancic@acs.si)
Jezikovni pregled: Damjana Bračič
Oblikovanje: Lina design
Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja – tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja – online)

Naklada: 2.220 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

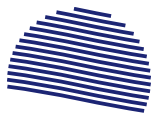
DOMAČE NOVICE

Imenovan direktor Andragoškega centra Slovenije

Vlada RS je na seji 29. januarja 2009 dala soglasje k imenovanju *mag. Andreja Sotoška* za direktorja ACS, in sicer za mandatno dobo štirih let.

Mag. Andrej Sotošek je profesor zgodovine in sociologije. Magisterij z naslovom *Kadrovanje andragogov v organizacijah za izobraževanje odraslih* je uspešno zagovarjal leta 2000.

Po opravljeni diplomji na Filozofski fakulteti v Ljubljani leta 1983 je bil kot učitelj zgodovine zaposlen na Srednji šoli za gostinstvo in turizem v Celju. Krajši čas je služboval v Zgodovinskem arhivu v Celju. Med leti 1985 in 2001 je bil zaposlen na Ljudski univerzi Žalec, najprej štiri leta kot strokovni sodelavec, nato dvanajst let kot direktor zavoda. Zaposlitveno pot je nadaljeval na Regionalni razvojni agenciji v Celju (2002). Od leta 2001 je bil *mag. Sotošek* generalni sekretar Zveze ljudskih univerz Slovenije, kjer je bil zaposlen do leta 2008. Za čas skoraj vsega zadnjega mandata Sveta Andragoškega centra Slovenije je bil njegov predsednik.

Poročilo o pregledu ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji 2008/2009

V okviru redne naloge *Pregled ponudbe izobraževanja odraslih v Sloveniji* smo tudi za šolsko leto 2008/2009 zbrali izobraževalno ponudbo številnih izvajalcev izobraževanja odraslih. Zbrane podatke o izvajalcih izobraževanja in njihovih izobraževalnih programih ter druge pomembne informacije o izobraževanju odraslih smo objavili na spletni strani Andragoškega centra Slovenije <http://pregled.acs.si>. Zbiranje podatkov je potekalo maja in junija, izvajalci izobraževanja so nam osnovne podatke o ustanovi in izobraževalnih programih posredovali na elektronskih obrazcih na internetu ali klasičnih obrazcih po elektronski ali klasični pošti. Objava v pregledu je bila za izvajalce izobraževanja prostovoljna in brezplačna. Zbrane podatke o izvajalski in programski ponudbi v šolskem letu 2008/2009 smo analizirali in rezultate

predstavili v zaključnem poročilu, ki je dostopno v knjižnici ACS ter na spletni strani (http://arhiv.acs.si/porocila/Pregled_IO_2008-koncno_porocilo.pdf). V nadaljevanju članka bomo na kratko povzeli rezultate te analize.

V *Pregledu ponudbe izobraževanja odraslih 2008/2009* so se predstavili 304 izvajalci izobraževanja, ki naj bi izvedli 5.324 izobraževalnih programov. Število zbranih izvajalcev se med letom še dopolnjuje. Zajete so javne in zasebne izobraževalne ustanove ter ustanove, katerih osnovna dejavnost ni nujno izobraževalna. Prevladujejo zasebne izobraževalne organizacije in zasebne šole (85), srednje šole in enote za odrasle pri srednjih šolah (79) ter ljudske univerze (34), številni pa so tudi drugi izvajalci - višje strokovne šole (24), zavodi (11), društva in zveze društev (9), univerze za tretje življenjsko obdobje (9), fakultete in umetniške akademije (9), inštituti (7), samostojni izobraževalni centri v podjetjih (7), splošne knjižnice (6), muzeji in galerije (5) in drugi izvajalci izobraževanja. V pregled niso zajete avtošole.

Možnosti za izobraževanje in učenje odraslih so na voljo v vseh slovenskih regijah, vendar se obseg izobraževalne ponudbe med posameznimi regijami precej razlikuje. Največ izvajalcev izobraževanja je tudi letos iz Osrednjeslovenske regije (124 oz. 40,7%), največ iz ljubljanske občine (110). Delež izvajalcev in izobraževalnih programov v drugih slovenskih regijah je manjši, še posebno skromne možnosti za izobraževanje odraslih so v Spodnjeposavski (4 izvajalci izobraževanja, 31 izobraževalnih programov) in Zasavski regiji (3 izvajalci izobraževanja, 91 izobraževalnih programov).

Prevladujejo izobraževalni programi brez javne veljave (3.566 oz. 67%), izvedlo jih bo 191 izvajalcev izobraževanja. Trajanje teh programov je zelo različno, običajno od nekaj ur pa tudi do več kot sto ur na leto. Izvajajo se v obliki tečajev, seminarjev, predavanj, študijskih krožkov, srečanj, ekskurzij itd. Programi so namenjeni različnim ciljnim skupinam - tistim, ki se usposabljaajo za potrebe dela, predvsem pa tistim, ki si želijo nadgraditi svoje znanje na različnih področjih ali aktivno preživeti prosti čas. Javnoveljavni izobraževalni programi je v letošnji ponudbi 1.755 ali 33 odstotkov celotne izobraževalne ponudbe. Izvajalo jih bo 170 izobraževalnih ustanov. To so predvsem programi, ki omogočajo pridobiti javnoveljavno formalno izobrazbo, in drugi javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle (predvsem jezikovni tečaji).

Izobraževalne programe smo glede na vrsto in področje izobraževanja letos prvič razvrstili na podlagi Klasifikacijskega sistema izobraževanja in usposabljanja KLASIUS, in sicer njegovih podsistemov Klasifikacija vrst aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-SRV) in Klasifikaciji področij aktivnosti in izidov izobraževanja in usposabljanja (KLASIUS-P).

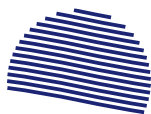
Po KLASIUS-SRV je kar 80 odstotkov izobraževalne ponudbe namenjene splošnemu neformalnemu izobraževanju in učenju. Take izobraževalne programe izvaja 198 izvajalcev. Veliko manjši delež izobraževalnih programov je namenjen izobraževanju za

pridobitev formalne izobrazbe (18 %) ter pripravam za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij (2 %).

Tudi v letošnjem letu imajo odrasli največ možnosti za učenje tujih jezikov (34 % celotne izobraževalne ponudbe), predvsem angleškega, nemškega, italijanskega in francoskega jezika (po KLASIUS-P področje umetnost in humanistika (39,3 %)). Precej manjša je ponudba različnih računalniških programov (13,5 %) (področje naravoslovje, matematika in računalništvo (13,8 %)), izobraževalnih programov z vsebinami poslovnih in upravnih ved (10,4%), prodaje, upravljanja kadrov in ekonomije (področje družbene, poslovne, upravne in pravne vede (12,4 %)) ter programov temeljnih komunikacijskih spretnosti in znanj ter osebnostnega razvoja (področje splošne izobraževalne aktivnosti in izidi (11,7 %)). Sledijo še področja tehnika, proizvodne tehnologije in gradbeništvo (8,6 %), storitve (7,3 %), izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev (3,1 %), zdravstvo in sociala (2,4 %) ter kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in veterinarstvo (1,4 %).

Tudi v prihodnje si bomo prizadevali, da v *Pregledu* čim celoviteje predstavimo ponudbo izobraževanja in učenja za odrasle v Sloveniji. Z letošnjim letom začnemo intenzivno sodelovati s Centrom RS za poklicno izobraževanje pri portalu *Mojaizbira.si*, za katerega bomo periodično zagotavljali podatke o izvajalcih in programih izobraževanja odraslih in tako približali možnosti za izobraževanje in učenje najširši javnosti. Tudi v prihodnje bomo ostali pomemben partner Statističnega urada RS, saj *Pregled* predstavlja vir podatkov za številne statistične raziskave, tradicionalno pa bomo ohranili tudi sodelovanje z akterji svetovalne dejavnosti – CIPS-i in mrežo svetovalnih središč.

Erika Brenk (erika.brenk@acs.si), ACS

Dober odziv udeležencev modulov usposabljanj v podporo uvajanja novih *Navodil o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja*

V lanskoletni tretji številki *Novičk* smo podrobno predstavili novosti, ki so jih v izobraževanje odraslih prinesla nova *Navodila o prilagajanju izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja*¹. Andragoški center Slovenije je v podporo tem navodilom

¹ Novičke maj-junij 2008 so objavljene tudi na spletni strani: http://arhiv.acs.si/novicke/2008/Novicke_2008-0506.pdf.

razvil štiri module usposabljanja, s katerimi smo želeli izvajalcem izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja pomagati pri uvajanju sprememb in novosti.

K sodelovanju v pilotnih izvedbah smo povabili izbrane izvajalce izrednega poklicnega in strokovnega izobraževanja. Našemu vabilu se je odzvalo 5 ljudskih univerz² in 21 srednjih šol³, zato smo udeležence razvrstili v dve skupini. Z izvajanjem modulov smo začeli spomladi in pred poletjem uspešno izpeljali štiri usposabljanja. Jeseni smo nadaljevali z izvedbami in do konca leta izpeljali še štiri usposabljanja. Module smo izvajali v obliki akcijskega usposabljanja, kjer so tako izvajalci kot udeleženci interaktivno sodelovali. Poleg 'klasičnih' gradiv (izročki, drugo pisno gradivo) smo razvili tudi različne instrumente (npr. protokol za uvodni pogovor, vodilo za osebni izobraževalni načrt), ki bodo udeležencem programa v veliko pomoč pri nadaljnjem delu, na voljo pa bodo tudi drugim uporabnikom.

Skupino ljudskih univerz – štela je 17 udeležencev – so večinoma sestavljali vodje (6) in organizatorji izobraževanja odraslih (5), nekaj manj je bilo direktorjev ljudskih univerz (4) in strokovnih sodelavcev (2). **Skupino srednjih šol** je predstavljalo 25 udeležencev, od tega 10 organizatorjev in 8 vodij izobraževanja odraslih, 2 ravnatelja ter 1 strokovni sodelavec oziroma učitelj. Pri obeh skupinah so prevladovali ženske udeležence, stare med 31 in 50 let, z visoko oziroma univerzitetno izobrazbo.

Splošna ocena udeležencev o zadovoljstvu z izpeljanimi usposabljanji in vsebino usposabljanj je bila v povprečju 4,4⁴. Razmerje med teoretičnim in praktičnim delom se jim je zdelo primerno, kljub temu pa so predlagali nekaj več časa za praktično delo ter izmenjavo mnenj in izkušenj udeležencev. Vsebine so bile zanimive, aktualne in koristne za nadaljnje delo. Metode dela so ocenili s povprečno oceno 4,3, kar so utemeljili s tem, da je šlo za dobro kombinacijo različnih in ustreznih metod (predavanja in konkretno samostojno delo, od teoretičnega k praktičnemu, od splošnega k posameznemu), ki spodbujajo aktivno razmišljanje. Učna gradiva so bila pripravljena kakovostno, pregledno in sistematično (povprečna ocena 4,1), izdelane opomnike pa bodo lahko nadalje uporabili pri svojem delu ter predstavitvah svojim sodelavcem. Z delom predavateljic so bili zelo zadovoljni (povprečna ocena 4,6), pohvalili so njihovo potrpežljivost in vloženi trud, dobro pripravljenost na posamezno izvedbo in strokovno pomoč. Tudi organizacijo usposabljanj so udeleženci ocenili s povprečno oceno 4,6, saj smo se ves

2 Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje, Center za izobraževanje in kulturo Trebnje, Ljudska univerza Kočevje, UPI Ljudska univerza Žalec in Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj.

3 Biotehniški izobraževalni center Ljubljana – Višja strokovna šola, Doba Maribor, Poslovno-komercialna šola Celje, Srednja ekonomska in trgovska šola Nova Gorica, Srednja ekonomska šola Celje, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana, Srednja šola Črnomelj, Srednja šola Jesenice, Srednja šola za elektrotehniko in računalništvo Ljubljana, Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo, Ljubljana, Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci, Srednja šola za gostinstvo in turizem v Ljubljani, Srednja trgovska šola Ljubljana, Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije, Šolski center Novo mesto, Šolski center Ptuj – Poklicna in tehniška strojna šola, Šolski center Ptuj – Visoka strokovna šola, Šolski center Rudolfa Maistra Kamnik, Šolski center Slovenske Konjice – Zreče, Šolski center Velenje in Tehniški šolski center Nova Gorica.

4 Lestvica od 1 do 5, kjer 1 pomeni zelo nezadovoljen, 2 nezadovoljen, 3 niti zadovoljen, niti nezadovoljen, 4 zadovoljen in 5 zelo zadovoljen.

čas trudili, da so bili pravočasno obveščeni pred izvedbo usposabljanja in da smo pri usposabljanju upoštevali tudi njihove želje in potrebe. Nekatero predloge udeležencev za izboljšavo vsebin, metod dela oz. organizacije usposabljanja smo upoštevali že pri naslednjih izvedbah modulov.

V nadaljevanju podajamo nekaj njihovih sporočil:

- *Bili ste več kot odlični. Dovolili ste tudi nasprotne poglede.*
- *Bravo! Točno to smo potrebovali. Veselim se že naslednjega srečanja.*
- *Hvala za trud, ki ste ga vložili v pripravo in izvedbo seminarja. Veliko uspeha tudi v bodoče.*
- *Zahvaljujem se vam za podane vsebine in dobro pripravljeno gradivo, ki bo dobra podlaga za konkretno delo.*
- *Hvala za povabilo na izobraževanje. Znanja potrebujemo in jih bomo skušali dobro upeljati v prakso.*
- *Bila sem zelo zadovoljna, saj smo dobili natančna navodila glede dela, ki nas čaka pred pričetkom novega šolskega leta in izvedbe novega programa. Hvala vam!*

V letošnjem letu bomo z usposabljanji nadaljevali, razvili pa bomo modul za individualni organizacijski model in ga pilotno izpeljali. Podrobne informacije o izvedbah modulov dobite pri avtorici tega članka.

Neda Dorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

MEDNARODNO SODELOVANJE

Prispevek izobraževalnega sistema na poti v evropsko družbo vseživljenjskega učenja

Na Andragoškem centru Slovenije se je končala raziskava *Udeležba zaposlenih iz malih in srednje velikih podjetij v formalnem izobraževanju*. Raziskava (Podprojekt 4) je del petletnega mednarodnega projekta *Prispevek izobraževalnega sistema na poti v evropsko družbo vseživljenjskega učenja (Towards a Lifelong Learning Society: The Contribution of the European System: LLL2010)*, ki istočasno poteka v trinajstih evropskih državah. Namen mednarodnega projekta je preučiti, koliko izobraževalni sistemi v sodelujočih državah prispevajo k uresničevanju lizbonskih ciljev, vsebinsko pa se projekt osredotoča na vlogo, ki jo imajo izobraževalni sistemi pri uresničevanju vseživljenjskosti učenja in kot potencialni dejavniki družbene integracije.

Podprojekt 4, ki je potekal leta 2008, je raziskoval udeležbo zaposlenih iz malih in srednje velikih podjetij v formalnem izobraževanju z vidika poslovne strategije podjetja, strategije HRM, načinov vodenja, dejavnikov, ki spodbujajo/ovirajo udeležbo v formalnem izobraževanju z vidika vodstva in vidika udeležencev samih. Namen preučevanja je priprava širšega konceptualnega okvira o učinkovitosti vseživljenjskega učenja ob upoštevanju organizacijskega in posameznikovega vidika izobraževanja.

Mala in srednje velika podjetja, ki so sodelovala v raziskavi, so bila izbrana na podlagi vnaprej opredeljenih kriterijev – tip lastnine in sektor gospodarstva. Prizadevali smo si tudi doseči čim večjo uravnoveženost intervjuvancev po spolu in izobrazbi. V vsakem podjetju je bilo izvedenih največ pet intervjujev (z vodilnimi in tistimi zaposlenimi v podjetjih, ki so se formalno izobraževali). Vnaprej so bili pridobljeni nekateri podatki o dejavnosti podjetja, predvsem pa o strategiji razvoja človeških virov. Podrobneje je bilo raziskanih devet podjetij, od tega tri mala (10 do 49 zaposlenih) in šest srednje velikih (50 to 249 zaposlenih). (tiri podjetja so izhajala iz proizvodnega sektorja, pet pa iz servisnih dejavnosti. Intervjuje smo analizirali z uporabo kvalitativnih metod. Za posamezna podjetja so pripravljene študije primera.

Posebno pozornost smo posvetili predvsem naslednjim vprašanjem:

- Kakšna je pomembnost formalnega izobraževanja odraslih za podjetja?
- Kakšni so vzorci podpore/odsotnosti podpore formalnemu izobraževanju v podjetjih?
- Kakšne so institucionalne ovire pri dostopu do formalnega izobraževanja?

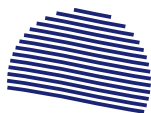

Predvidevali smo, da imajo mala in srednje velika podjetja nekatere prednosti pred velikimi zaradi fleksibilnosti, specifične organizacijske strukture in tesnega sodelovanja z uporabniki. Vendar pa je v naših primerih videti, da majhnost povzroča nekatere težave. Mala in srednje velika podjetja se, praviloma zaradi pomanjkanja usposobljenega osebja za kadrovsko področje, omejenih možnosti sodelovanja z zunanjimi izvajalci izobraževanja in usposabljanja ter omejenih finančnih možnosti, močneje naslanjajo na take oblike organizacije dela in sloge vodenja, ki podpirajo učenje ob delu in v poklicu.

Med malimi in srednje velikimi podjetji obstaja očitna razlika v tem, kako pristopajo k izobraževanju in usposabljanju svojih zaposlenih, predvsem pri udeležbi v formalnem izobraževanju. Prva skupina pogosto nima pripomočkov in strategij glede razvoja in upravljanja človeških virov. Njihov pristop je nesistematičen; navadno so delavci sami tisti, ki spodbudijo udeležbo v izobraževanju in se potem pogajajo z delodajalcem glede podpore izobraževanju. V teh podjetjih temelji participacija v formalnem izobraževanju na posameznikovem interesu in motivaciji, medtem ko so podjetniške potrebe po usposabljanju na drugem mestu. Na drugi strani pa imajo srednje velika podjetja navadno strokovnjaka za človeške vire, ki je v podjetju zadolžen za dejavnost usposabljanja. Taka podjetja so razvila bolj sistematičen pristop, strategija človeških virov je sestavni del podjetniške strategije, vodstvo sprejema plan izobraževanja in usposabljanja, postopki so bolj formalizirani in standardizirani. Videti je, da se mala in srednje velika podjetja ne odlikujejo po tem, da bi spodbujala zaposlene z nižjimi stopnjami izobrazbe k vpisu v programe formalnega izobraževanja. Intervjuvanci so bili vpisani predvsem v programe, ki jih klasificiramo kot ISCED 3B in ISCED 5 - v skladu s prepričanjem, ki ga je izrazil eden izmed udeležencev: »Samo srednja šola dandanes ni več dovolj.«

Na podlagi preučevanja smo predlagali ukrepe in dejavnosti, ki bi lahko pomagali pri odstranjevanju ugotovljenih ovir na organizacijski in individualni ravni. Ti ukrepi so podrobno predstavljeni v poročilu *Udeležba zaposlenih iz malih in srednje velikih podjetij v formalnem izobraževanju*, ki je na voljo v knjižnici ACS in na spletni strani: <http://www.acs.si/porocila>.

Mag. Jasmina Mirčeva (jasmina.mirceva@acs.si), ACS

Predstavitev projekta *Svetovanje na delovnem mestu*

Andragoški center Slovenije (v nadaljevanju ACS) je v obdobju 2007–2009 partner v evropskem projektu Leonardo da Vinci, prenos inovacij, z naslovom *Svetovanje na delovnem mestu* (*Guidance in the workplace – GM2*; <http://www.guidanceintheworkplace.eu/>). Projekt predstavlja prenos znanja in izkušenj iz predhodnega projekta z naslovom *Guidance Merger* (2002–2004; <http://www.guidancemerger.org/>) ter razvoj novih pristopov informiranja in svetovanja za spodbujanje vseživljenjskega učenja in razvoja kariere zaposlenih na delovnem mestu. V novem projektu sta posebno poudarjeni razvijanje in izpeljevanje pristopov vrednotenja že pridobljenega znanja in izkušenj zaposlenih kot pomemben del procesov informiranja in svetovanja.

Projekt izhaja iz treh temeljnih predpostavk:

- Svetovanje lahko pomembno spodbuja zaposlene, da izkoristijo priložnosti za vseživljenjsko učenje.
- Zaposleni imajo pogosto težji dostop do svetovanja kot, na primer, brezposelni.
- Informiranje in svetovanje bosta učinkoviteje prispevala k razvoju vseživljenjskega učenja zaposlenih, če bosta zagotovljena v njihovem delovnem okolju.

Za sodelovanje v projektu smo se odločili, ker tako kot v drugih evropskih državah tudi podatki v Sloveniji kažejo, da nimajo vsi zaposleni enakega dostopa do novega znanja, da so v slabšem položaju manj izobraženi zaposleni (z manj kot štiriletno srednješolsko izobrazbo ali brez poklicne izobrazbe) in zaposleni v majhnih in srednje velikih podjetjih.

V projektu sodeluje pet držav, poleg Slovenije še Italija, Romunija, Francija in (vedska. Pri izvajanju projekta v Sloveniji na ACS aktivno sodelujemo z Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije – ZSSS in s tremi svetovalnimi središči za izobraževanje odraslih, ki delujejo kot brezplačna svetovalna dejavnost za odrasle v izobraževanju na treh ljudskih univerzah: v Kopru, Mariboru in Novem mestu. Svetovalci iz teh treh središč bodo glavni izvajalci svetovanja na delovnem mestu. Sodelovali bodo s sindikalnimi zaupniki in vodstvom podjetja, predvsem z odgovornimi za razvoj kadrov v podjetju.

Izhajajoč iz gornjih predpostavk projekta smo si sodelujoči partnerji v Sloveniji postavili cilj, da razvijemo in v praksi preizkusimo konkretne pristope informiranja in svetovanja zaposlenim na delovnem mestu v izbranih manjših in srednje velikih podjetjih v treh regijah: v Jugovzhodni Sloveniji, Obalno-kraški regiji in Podravju. V izbranih

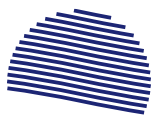
podjetjih želimo preizkusiti pristop svetovanja na delovnem mestu z dvema temeljnima ciljema:

- delodajalcem predstaviti možnosti učenja za njihove zaposlene, ki lahko koristijo obema, delodajalcu in zaposlenim;
- zaposlene spodbuditi in motivirati za učenje, ki bo prispevalo k višji kakovosti dela in njihovega osebnega življenja.

Namen in cilje projekta podpira tudi Gospodarska zbornica Slovenije. Trenutno poteka izbor podjetij, pripravlja se program usposabljanja za sindikalne zaupnike in svetovalce, ki bodo izpeljevali informiranje in svetovanje na delovnem mestu v izbranih podjetjih. Kot del usposabljanja bo marca študijska skupina sedmih vključenih strokovnih delavcev obiskala partnerja v Franciji (<http://www.cibcarras.org/>). Cilj tega obiska je spoznati njihovo delo na področju svetovanja in izobraževanja zaposlenih, s poudarkom na spoznavanju različnih pristopov vrednotenja in priznavanja že pridobljenega znanja in izkušenj zaposlenih, kar v francoskem prostoru močno poudarjajo.

Konkretne aktivnosti informiranja in svetovanja za vseživljenjsko učenje na delovnem mestu v izbranih podjetjih bodo potekale aprila in maja, junija pa bomo vsi vključeni ovrednotili rezultate in načrtali aktivnosti za naprej, z željo, da bodo pozitivne izkušnje in rezultati v izbranih podjetjih spodbuda tudi za druga podjetja.

Mag. Tanja Vilič Klenovšek (tanja.vilic.klenovsek@acs.si), ACS

Obisk predstavnikov skupnosti Leasowe pri Liverpoolu

V sredini januarja so nas obiskali predstavniki skupnosti Leasowe pri Liverpoolu, povezani z ustanovo Open University, ki razvija programe in jih trži. Na podlagi objave v britanski publikaciji, ki jo je izdal NIACE leta 2006 in nosi naslov *Learning Democratically Using Study Circles* (publikacija je na voljo v knjižnici ACS), so prepoznali slovenske in norveške študijske krožke kot mogoče partnerje v projektu *Grundtvig*, s katerim želijo oživiti skupnost, v kateri so razmere problematične.

Na sestanek smo povabili mentorje študijskih krožkov. O obiskovalcih smo vedeli zelo malo, ob lastnih predstavitvah smo računali predvsem na ploden dialog, ki se je nato v majhni skupini tudi zares razvil. Svoje izkušnje sta predstavila dva mentorja iz zelo različnih okolij – mag. Peter Virant iz sindikata Pergam in Marija Imperl iz občine Radeče. Predstavnik iz Velike Britanije – Roy Scheriff, direktor Leasowe Development

Trust, in *Lynne Wilson* s centra vseživljenjskega učenja iz kraja Leasowe pa sta predstavila osupljive socialne razmere v dveh okrožjih na obrobju Liverpola in pobudo za skupni projekt razvoja programa učenja v lokalni skupnosti.

Skupno nam je bilo prizadevanje za razvoj učenja na lokalni ravni kot predpogoj za razvoj v naših domačih ali delovnih okoljih. Izkazalo se je, da je aktiviranje mogoče le ob zaupanju, ki se razvija počasi, ob dobrem mentorskem vodenju in jasnem cilju. Prav zato naša navidezna različnost ni bila moteča – imeli smo isti cilj, vsak svoje izkušnje in pripravljenost za (morda skupno) nadaljevanje.

Ob koncu naj omenimo odprto razpravo, ki se je razvila na podlagi predstavitev. Ugotovili smo, da je Velika Britanija družbeno in zgodovinsko bistveno drugačna od Slovenije. Njeni problemi so lahko tudi masovni in izjemni, njihovo reševanje pa vpeto v močno podjetniško miselnost, ki ni najbolj skladna s (ponekod ohranjeno) sodelovalnostjo in kakovostjo naravnega okolja, značilnima za Slovenijo. Obraz revščine je pri nas drugačen, poznamo pa ga razmeroma slabo. Želimo ga preprečiti, tudi z učenjem. Tudi zato smo veseli tega srečanja, predstavitev in razprave.

Nevenka Bogataj (nevenka.bogataj@acs.si), ACS

IZ SVETA

Kmalu *CONFINTEA VI*

V prvem tednu decembra 2008 se je v Budimpešti končala vseevropska konferenca o izobraževanju odraslih, ki predstavlja uvod v svetovno konferenco o tej tematiki. To konferenco vsakih dvanajst let organizira UNESCO. Prva konferenca je bila organizirana leta 1949 v Helsingöru na Danskem, zadnja leta 1997 v Hamburgu v Nemčiji. Vmes pa še v Montrealu 1960, Tokiu 1972 in Parizu 1985. *Unescove konference o izobraževanju odraslih (CONFINTEA)* pomenijo vsebinski premik izobraževanja odraslih. Pomenijo pa tudi prizadevanje vlad in nevladnih organizacij za spremembo politike izobraževanja odraslih, za preboj od obskurnosti in mnogokrat drugorazrednosti tega področja do uveljavitve ali vzpostavitve izobraževanja odraslih kot enakovrednega sistema izobraževanja otrok in mladine.

Vseevropska konferenca, gre za eno izmed Unescovih regij, kamor spadajo evropske države, ZDA in Kanada, je priložnost za pregled doseženega na tem področju v zadnjih dvanajstih letih in za pripravo stališč, ki jih bo ta regija zastopala na naslednji konferenci (*CONFINTEA VI*), ki bo maja 2009 v Braziliji (Belem). In kakšna so bila priporočila, ki jih bo evropska regija zagovarjala v Braziliji? Gre za vprašanja politike, upravljanja, financiranja, raziskovanja, vrednotenja in kakovosti izobraževanja odraslih.

Z vidika politike učenja in izobraževanja odraslih bo evropska regija zagovarjala ukrepe, ki bodo upoštevali potrebe različnih skupin odraslih, osebno, družbeno, zdravstveno, ekonomsko, kulturno in medgeneracijsko korist učenja odraslih ter vzpostavili medsebojno povezavo različnih ministrstev, vpetih v učenje in izobraževanje odraslih. Ta je povsod še sorazmerno slabo razvita. Poleg tega bo podpirala vzpostavljanje različnih partnerstev: nacionalnih, regionalnih in lokalnih ter vsa tista, ki tvorijo našo družbeno stvarnost (socialni partnerji, civilna družba). Ob odločanju o prihodnosti učenja in izobraževanja odraslih evropska regija meni, da ne bi smeli pozabiti na odrasle učence in njihove potrebe, ki morajo biti v središču pozornosti. V tem pogledu bi lahko organizacije učencev, učeče se skupnosti in učeče se regije odigrale pozitivno vlogo pri vzpostavljanju, planiranju, izvedbi in podpori učenja in izobraževanja odraslih. Ob takih pričakovanjih je potrebno stabilno temeljno financiranje, ki združuje financiranje različnih ravni, od nacionalne, regionalne in lokalne do delodajalcev in posameznikov. V skrbi za poklicno izobraževanje in usposabljanje pa so bili delegati evropske regije prepričani, da ne bi smeli pozabiti na financiranje nepoklicnega učenja in izobraževanja odraslih.

Delegati so se strinjali, da je za informirano odločanje o politiki učenja in izobraževanja odraslih pomembno raziskovalno delo, ki bo analiziralo vključenost v učenje in izobraževanje, evalviralo učenje, izobraževanje odraslih in kakovost ter pokazalo tudi na širše koristi tega področja. Pomembno je tudi, da so rezultati raziskovalnega dela dostopni vsem skupinam prebivalstva.

Nizka udeležba v učenju in izobraževanju odraslih, še posebno med družbenoekonomskimi skupinami, ki bi imele korist od nadaljnjega učenja, je zaskrbljujoča. Zato je potrebna promocija učenja in izobraževanja odraslih (npr. *Teden vseživljenjskega učenja*), posluš za potrebe vseh skupin, predvsem tistih, ki se ne vključujejo. To zahteva tudi razvoj podpornih mehanizmov, kot so svetovanje, in večjo dostopnost do kakovostne ponudbe ob hkratnem razvoju kazalnikov kakovosti.

V hitro se spreminjajočem svetu so temeljne spretnosti odločilnega pomena. Gre za vse oblike pismenosti, znanje jezika, informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in socialne spretnosti, ki morajo biti sestavni del strategij vseživljenjskega učenja. Ob tem je izjemnega pomena razvoj sistemov vrednotenja in priznavanja učnih dosežkov.

Veliko je bilo tudi diskusije o potrebnosti spremljanja dosežkov učenja in izobraževanja odraslih. Glede na neenakomerno razvitost področja v evropski regiji je bilo težko doseči konsenz o tem, kaj spremljati, s katerimi podatki in kakšni naj bi bili indikatorji, ki bi kazali napredek v naslednjem obdobju. Na koncu je bila sprejeta dikcija, da Unesco na internetnem portalu razvije osnutek indikatorjev participacije in napredovanja, ki jih države lahko uporabijo za merjenje in evalvacijo sprememb v času in zato, da izmenjajo primere dobre prakse z drugimi državami.

Udeleženci so se tudi strinjali, da državne delegacije, ki se bodo udeležile *CONFINTEA VI*, sestavljajo poleg predstavnikov ministrstev tudi predstavniki nevladnih organizacij in civilne družbe ter predstavniki delodajalcev, sindikatov, izvajalcev in odraslih učencev.

Evropska regija bo v Belemu podprla razvoj in uveljavitev mehanizmov spremljanja izobraževanja odraslih, ki bodo pokazali napredek. Države so se tudi zavezale, da bodo spremljale dogajanje in o njem poročale na polovici obdobja 2015.

Kaj lahko pričakujemo od *CONFINTEA VI* je težko napovedati. Na konferenci, ki združuje sorazmerno razvite sisteme izobraževanja odraslih, je bilo včasih težko najti konsenz. V Braziliji bodo morale najti skupni jezik vse Unescove regije. Tako bo deklaracija, ki jo navadno sprejmejo delegacije ter, predvsem, akcijski načrt za prihodnost učenja in izobraževanja odraslih lahko vir novega zagona izobraževanja odraslih ali pa tolažbe, da nam še vedno ostane kar nekaj nalog iz *CONFINTEA V*, ki jih še nismo uresničili.

Doc. dr. Vida A. Mohorčič Špolar (vida.mohorcic-spolar@guest.arnes.si),
Izvršni odbor ERDI

NOVA KNJIGA

Razvoj kakovosti v izobraževanju odraslih

Na Andragoškem centru smo doslej razvili in v prakso izobraževanja odraslih vpeljevali različne aktivnosti, namenjene notranjemu presojanju in razvijanju kakovosti v izobraževalnih organizacijah za odrasle. V zadnjem obdobju smo pozornost posvetili vprašanju o tem, kako vse te aktivnosti, ki so se doslej večinoma spodbujale na projektni ravni, tudi sistemsko umestiti ter kako jih nadgraditi z zunanjimi vidiki presojanja kakovosti. Še zlasti zato, ker gre za zunanje presojanje kakovosti, menimo, da je nujno, da se spremembe ne vpeljujejo hitro, delno in ne povsem premišljeno, ampak je treba vsako novost vpeljati pretehtano in sočasno spremljati njene učinke. Prav s tem namenom smo v letih 2007 in 2008 opravili obsežno empirično študijo v omrežju izvajalcev formalnega srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih o nekaterih temeljnih vprašanjih notranjega in zunanjega presojanja kakovosti. Ugotovitve naj bi bile ena od strokovnih podlag za načrtovanje nadaljnjega razvoja tega področja. Mnenja in stališča do obravnavanih vprašanj so bila zbrana z metodo anketiranja na vzorcu 42 izobraževalnih organizacij, ki izpeljujejo srednješolsko poklicno in strokovno izobraževanje odraslih po javnoveljavnih izobraževalnih programih. Pridobljenih je bilo 37 anket ravnateljev, 45 vodij izobraževanja odraslih, 194 učiteljev in 377 udeležencev. Izsledke, dobljene v empiričnem delu, smo želeli v nadaljevanju še dodatno osvetliti z razpravami med zastopniki še nekaterih drugih pomembnih interesnih skupin. Zato smo januarja 2008 izpeljali štiri fokusne skupine. Ugotovitve smo zbrali v publikaciji *Razvoj kakovosti izobraževanja odraslih – notranje in zunanje presojanje kakovosti*. V tokratni številki *Novičk* predstavljamo nekatere rezultate, ki smo jih dobili v empiričnem delu študije.

Začnimo z vprašanjem o tem, kakšno pomembnost pripisujejo vprašani različnim načinom notranjega presojanja kakovosti. Vse skupine vprašanih so (na lestvici od 1 do 5) najvišje ocene pomembnosti namenile ugotavljanju zadovoljstva udeležencev (ocene med 4,4 in 4,8): to ni presenetljivo, saj je znano, da je to najbolj uveljavljen način presojanja kakovosti v praksi. Bolj pa so zadržani do drugih oblik, na primer do kolegialne evalvacije (ocena med 3,6 in 4,1), drugih oblik hospitacij in zgledovanja (benchmarkinga) (ocene med 3,5 in 4,2) – verjetno zato, ker so ti načini manj znani in še niso uveljavljeni kot metode pri presojanju in razvijanju kakovosti. Zlasti pri hospitacijah je nekaj odklonilnega odnosa mogoče pripisati vlogi, ki so jo hospitacije imele v našem izobraževalnem sistemu v preteklosti – bile so del notranjega ali zunanjega nadzora.

Preučevali smo tudi, koliko so doslej zaposleni v izobraževalnih organizacijah že sodelovali v procesih presojanja kakovosti. Ugotovimo lahko, da ravnatelji in vodje izobraževanja odraslih že sodelujejo v različnih dejavnostih: pri opredeljevanju, presojanju in razvijanju kakovosti. Pri tem so ravnatelji dejavnejši v procesih opredeljevanja kakovosti (opredeljevanje dolgoročnih strategij, poslanstva, vizije), vodje izobraževanja odraslih pa so dejavnejši nosilci procesov presojanja kakovosti. Drugače je, kadar govorimo o učiteljih. Ti so dejavnejši le pri presojanju kakovosti (izpolnjevanje vprašalnikov), v drugih procesih pa veliko manj. Očitno je treba nosilce procesov še spodbujati, naj vanje pritegnejo tudi učitelje.

Del študije smo namenili tudi ugotavljanju stališč do javnega objavljanja izidov samoevalvacij v širši javnosti. Malo več kot polovica učiteljev in ravnateljev (56 %) meni, da teh podatkov ne kaže objavljati. Tako meni tudi 77 odstotka vodij izobraževanja odraslih. Vprašani opozarjajo na nevarnost, da bi se podatki prirejali in objavljali le tisti, ki bi prikazovali dobre stvari. Samoevalvacije so po njihovem mnenju namenjene premisleku zaposlenih in naj bi pripomogle k usmeritvam in razvojnemu ukrepanju. Nevarno je tudi, da bi se zaradi javnega objavljanja merila znižala. Vprašani, ki so menili, da bi bilo rezultate samoevalvacij dobro objavljati, so to utemeljevali s tem, da tako izobraževalna organizacija izkazuje svojo odgovornost za delovanje v izobraževalnem omrežju, posebno če gre za javno organizacijo, financirano z javnimi sredstvi; javno objavljanje podatkov podpira potencialne udeležence, delodajalce in financiranje pri odločanju za ustrezno izobraževalno organizacijo; javna objava rezultatov je lahko odličen motivacijski dejavnik za kakovostnejše delo. Drugače menijo udeleženci izobraževanja. Malo več kot polovica vprašanih (53 %) misli, da bi bilo dobro podatke o zadovoljstvu udeležencev z izobraževanjem objavljati javno. Da to ni potrebno, meni 24 odstotka, 23 odstotkov vprašanih pa se do tega vprašanja ni moglo opredeliti.

Analiza ocen pomembnosti, ki so jih vprašani pripisali različnim oblikam zunanjih presoj kakovosti, je pokazala, da se zastopniki notranjih interesnih skupin (ravnatelji, vodje izobraževanja odraslih oziroma programskih področij in učitelji) strinjajo, da najpomembnejše načine zunanjega presojanja kakovosti med ponujenimi možnostmi opredeljujejo naslednje trditve: izobraževalna organizacija, ki želi izpeljevati javnoveljavne programe za odrasle, mora dokazati, da izpolnjuje pogoje, in se vpisati v razvid izvajalcev pri Ministrstvu za šolstvo in šport. Delo izobraževalne organizacije je treba primerjati z dobro prakso v drugih izobraževalnih organizacijah. Izobraževalna organizacija naj si pridobi certifikat kakovosti, izda naj ga zunanja organizacija (ocene med 4 in 4,7).

Kar zadeva vpise v razvid, bi radi opozorili na precej pogosta mnenja, ki so se razkrila ob drugih priložnostih, ko smo se z izobraževalnimi organizacijami pogovarjali o kakovosti. Opozarjale so nas namreč na problem, da je vpis v razvid enkratno dejanje – ko je izobraževalna organizacija vanj vpisana, ima za vselej pravico izobraževati. Kadmorske, prostorske in druge razmere pa se v posamezni izobraževalni organizaciji

spreminjajo – včasih se izboljšajo, včasih pa tako poslabšajo, da sežejo celo pod prag zahtevanih pogojev. Predlagali bi, da bi tudi v srednjem šolstvu začeli pogumneje uporabljati akreditacijo kot vidik zagotavljanja kakovosti, tako da bi občasno preverjali, ali so nekateri standardi (na primer osebje, oprema) doseženi.

Nižje so bile ocene pomembnosti, ko je šlo za inšpekcijski nadzor (2,9–3,2) in javno objavljanje dosežkov pri zunanjem preverjanju znanja za posamezno izobraževalno organizacijo (2,9–3,2) ter zakonske določbe, da mora izobraževalna organizacija opravljati samoevalvacijo (3,3–3,5). Z malo špekulacije bi lahko sklepali, da vprašani menijo takole: dovolj je, da država poskrbi, da v izobraževanju delujejo izobraževalne organizacije, ki zagotavljajo primerne kadrovske, prostorske razmere in imajo primerno učno opremo, potem pa naj izobraževalna organizacija strokovno avtonomno skrbi za razvoj kakovosti svojega dela.

Predstavili smo le nekaj ugotovitev. Tiste, ki vas ta tematika podrobneje zanima, pa vabimo, da si podrobnejše podatke ogledate v že navedeni publikaciji.

Mag. Tanja Možina (tanja.mozina@acs.si), ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Andragoško društvo Slovenije ima štiri nove častne člane

Na Skupščini Andragoškega društva Slovenije, dne 1. decembra 2008, so bili podeljeni nazivi častnih članov in članic štirim osebam, ki so zaslužne bodisi za razvoj ADS bodisi za razvoj izobraževanja odraslih in andragogike. Sklep o tem je sprejel Izvršilni odbor ADS na svoji 13. seji, dne 25. novembra 2008. Skupščina je soglasno potrdila predlog in sklep ter podelila ta častni naziv: *Mirjam Satler Perovič, mag. Franciju Pivcu, mag. Mariji Velikonja in prof. dr. Petru Venclju*. Udeleženci Skupščine so poslušali utemeljitev o podelitvi naziva častnega člana dr. Petru Venclju, ki se je udeležil skupščine, drugim trem novoimenovanim častnim članom, ki so bili opravičeno odsotni, pa bodo listine svečano podeljene ob drugi priložnosti.

Mirjam Satler Perovič

Mirjam Satler Perovič je zgled za to, kako naj andragog deluje v lokalnem okolju.

Mirjam Satler Perovič je ustanoviteljica Agencije Tolminska, v kateri so se povezovale različne dejavnosti, pomembne za razvoj kraja in širše regije, v njenem primeru Tolmina in Tolminskega. Agencija Tolminska je bila hkrati turistična agencija in zasebna ustanova za izobraževanje odraslih in s koncesijo izvajalka programov srednješolskega izobraževanja za gostinske, turistične in ekonomske poklice. *Mirjam Satler Perovič* je bila zmeraj andragoginja, v kakršni koli vlogi že je delovala. V Agenciji Tolminska je bila tudi organizatorica študijskih krožkov, med katerimi so nekateri prerasli v krajevne projekte. To zgovorno potrjujejo naslovi *Drežnica, ali te poznam?, Podmelska fara skozi čas,*

Ljudsko izročilo pod Kobiljo glavo, Rutarji, potomci tirolskih prednikov. Projekti dokazujejo, kako se z izobraževanjem odraslih povezujejo različne dejavnosti: kultura in ljudski običaji (etnologija), turizem, v tem kraju predvsem kmečki turizem in gostinstvo, za kar je Agencija Tolminska usposabljala izvajalce. V šoli je poleg programov za mladino vseskozi razpisovala tudi programe za izobraževanje odraslih. V programe Agencije Tolminska je bilo vključenih okoli 1.300 odraslih.

Prvi del svoje osebne in poklicne poti je *Mirjam Satler Perovič* posvetila pomoči pri zaposlovanju prek zavodov za zaposlovanje. Kot andragoginja po duši je seveda skrbela predvsem za izobraževanje iskalcev zaposlitve, ki se znajdejo v težavnem položaju (brezposelni, teže zaposljivi, invalidi, nezadostno izobraženi). Taka naravnost se je pokazala že v diplomski študiju ob delu na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani z naslovom *Vloga usposabljanja v sistemu zaposlovanja*. Njeno delo je pomembno temeljilo na raziskovanju potreb po zaposlitvi.

Ob svojem delu se je bila vseskozi tesno povezana z Andragoškim društvom Slovenije in njegovimi projekti. Leta 1995 je prejela tudi nagrado Republike Slovenije za področje šolstva, za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju.

Mag. Franci Pivec

Mag. Franci Pivec je bil prvi minister za izobraževanje v Sloveniji, ki je pokazal posebno razumevanje za razvoj izobraževanja odraslih in andragogiko.

Ko je bila Slovenija še jugoslovanska republika in se je ministrstvo še imenovalo Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje, minister pa je bil tedaj republiški sekretar, je pod njegovim ministrom ob koncu osemdesetih let začela delovati Komisija za izobraževanje odraslih. *Franci Pivec* se je seje te komisije redno udeleževal, čeprav je bil kot republiški sekretar (danes bi bil minister) zelo zaposlen z drugimi nalogami vzgoje in izobraževanja, in je na sejah tudi aktivno sodeloval. Komisija je imela obsežen program, s katerim naj bi pospešila razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji. Tedaj je bil sekretariatu predložen razvojni projekt

Izobraževanje odraslih kot dejavnik razvoja Slovenije, ki ga je izvajal Pedagoški inštitut v Ljubljani, pomemben dosežek komisije pa je bil, da je projekt financirala Republiška izobraževalna skupnost Slovenije. Na podlagi tega projekta, ki se je nadaljeval v Andragoškem centru Slovenije po njegovi ustanovitvi leta 1991, je nastal raziskovalni elaborat *Koncepcija in strategija izobraževanja odraslih* (2000), ugotovitve iz projekta pa so bile tudi temeljna podlaga za pripravo operativnih gradiv, kot so *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju* (1995), *Zakon o izobraževanju odraslih* (1996) in *strokovne podlage za Nacionalni program izobraževanja odraslih v Sloveniji* (1998).

Franci Pivec se je sicer z izobraževanjem odraslih srečal že sredi šestdesetih let, ko sta ga prijatelja *Tilka Blaha* in *Marjan Lah*, zdajšnja častna člana Andragoškega društva Slovenije, privabila v Zvezo delavskih univerz Slovenije. V tej vlogi se je udeležil vrste konferenc in posvetov o izobraževanju odraslih – to so bili tedaj pionirski projekti – potem pa se je vključeval tudi v delovanje delavskih univerz na (tajerskem (Maribor, Slovenska Bistrica, Ptuj, Ormož, Lenart).

Za uveljavitev andragogike se je zavzemal tudi na nastajajoči univerzi v Mariboru z vpeljevanjem obveznega usposabljanja visokošolskih učiteljev, bil pa je tudi predsednik Sveta Andragoškega zavoda – LU Maribor in je sodeloval pri različnih njegovih projektih. Zdaj deluje pri službi IZUM, kjer že skoraj dvajset let izvajajo obsežno izobraževalno dejavnost za knjižničarke in knjižničarje, s katero se posodablja delo v knjižničarstvu.

Mag. Marija Velikonja

Mag. Marija Velikonja je od leta 1974 nenehno navzoča v izobraževanju odraslih v Sloveniji, hkrati pa tudi v Andragoškem društvu Slovenije.

Takrat se je zaposlila na Zavodu za šolstvo SRS, v Sektorju za izobraževanje odraslih, ki ga je vodil *mag. Jože Valentinčič*, prvi predsednik Andragoškega društva Slovenije. Bila je pedagoška svetovalka, odgovorna za stalno strokovno spopolnjevanje pedagoških in andragoških delavcev, vseskozi pa je sodelovala tudi pri raziskovalnih projektih, ki so zadevali izobraževanje in strokovno spopolnjevanje pedagoških in andragoških delavcev in izobraževanje odraslih in sta jih skupaj izpeljevala Pedagoški inštitut in Zavod za šolstvo. V različne dejavnosti izobraževanja odraslih se je vključevala kot predavateljica različnih področij izobraževanja odraslih, kot organizatorica posvetovanj, urednica nekaterih strokovnih publikacij, avtorica strokovnih člankov. Andragoško delo je bilo tudi razvijanje programov za izobraževanje vodstvenih delavcev v vzgoji in izobraževanju, ki so jih potem institucionalizirali v šolo za ravnatelje. *Marija Velikonja* je prva vodila to šolo. Po upokojitvi je kot zunanja sodelavka nadaljevala delo v Andragoškem centru Slovenije v različnih razvojnih projektih in kot urednica publikacij. Vodila je tudi kurikularno skupino za prenovno osnovnega izobraževanja odraslih.

V Andragoškem društvu Slovenije je bila najbolj aktivna v osemdesetih letih, ko je soorganizirala izobraževanje andragogov in andragoških delavcev bodisi s predavanji bodisi s strokovnimi posveti in razpravami. Bila je tudi sourednica informativnega glasila *Informacije*, ki so ga tedaj skupaj izdajali Skupnost izobraževalnih centrov Slovenije, *Zveza delavskih univerz Slovenije* in *Andragoško društvo Slovenije*.

Za svoje delo pri izobraževanju odraslih je prejela številna priznanja: dve priznanji Andragoškega društva Slovenije (ob jubilejih leta 1988 in 1999) ter priznanje Zveze andragoških društev Jugoslavije (1990). Leta 1994 je prejela tudi nagrado Republike Slovenije za področje šolstva, za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju.

Prof. dr. Peter Vencelj

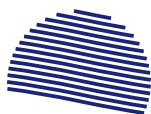
Prof. dr. Peter Vencelj je izjemno zaslužen za razvoj izobraževanja odraslih v Sloveniji.

Kot minister za šolstvo in šport v prvi slovenski vladi – minister je bil v letih 1990 do 1992 – je z vrsto sistemskih ukrepov, ki sta jih sprejela ministrstvo in vlada, odločilno vplival na pospešitev razvoja izobraževanja odraslih v Sloveniji. Ti ukrepi so bili: ustanovitev sektorja za izobraževanje odraslih na Ministrstvu za šolstvo in šport, odobritev sredstev za izobraževanje odraslih v proračunu Republike Slovenije, ustanovitev Andragoškega centra Slovenije, prve razvojne in raziskovalne ustanove za izobraževanje odraslih v Sloveniji (1991), začetek samostojnega visokošolskega študija andragogike na Filozofski fakulteti v Ljubljani. To so bile podlage za nadaljnje sistemske ukrepe, ki so

sledili v naslednjih letih, kot sta sprejetje *Zakona o izobraževanju odraslih* (1996) in *Nacionalnega programa izobraževanja odraslih v Sloveniji* (2004).

Prof. Vencelj – po stroki matematik in fizik, po dejavnosti raziskovalec in redni profesor na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani, tam je z odraslimi delal kot organizator in vodja podiplomski študija – je sooblikovalec uspešnega razvoja izobraževanja odraslih v prvih letih po osamosvojitvi Slovenije. Takega razvoja nam niso zavidali le v vzhodnoevropskih državah, ki so tedaj zaostajale za Slovenijo v razvoju izobraževanja odraslih, temveč tudi v zahodnoevropskih državah.

Tudi po upokojitvi njegova podpora izobraževanju odraslih ni prenehala. Kot predsednik društva Slovenskih katoliških izobražencev je razvijal izobraževanje odraslih v Socialni akademiji pod okriljem društva.

Svetovanje udeležencem izobraževanja v šoli Grm Novo mesto – centru biotehnike in turizma

Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma je sestavljen iz petih organizacijskih enot: Kmetijske šole Grm in biotehniške gimnazije, Srednje šole za gostinstvo in turizem, Dijaškega in študentskega doma, Višje strokovne šole ter Medpodjetniškega izobraževalnega centra. Na prvih dveh enotah je med drugim organizirano tudi samoizobraževanje za odrasle.

Struktura udeležencev tega dela izobraževanja je zelo raznolika. To so mlajši odrasli dijaki (15–18 let), ki so predhodno prekinili izobraževanje in ga nadaljujejo po prekinitvi, ter odrasli dijaki in študentje, ki se izobražujejo redno ali ob delu. Nekateri udeleženci izobraževanja odraslih so zaposleni, nekateri pa brezposelni. Povod za vključitev v izobraževanje je pridobitev ustrezne javne listine o izobrazbi ali pa pridobitev izobrazbene prekvalifikacije. Motivirani so torej zunanje, saj s tem pridobijo možnosti za napredovanje v službi, za kar potrebujejo ustrezno stopnjo izobrazbe. Drugi motiv je pridobitev subvencij na kmetijskem področju, za kar prav tako potrebujejo ustrezno izobrazbo.

Večinoma so udeleženci motivirani samo zunanje, manjka pa jim notranja motivacija. Pri izobraževanju se udeleženci in šola srečujemo s številnimi ovirami. Udeleženci imajo običajno precej težav s komunikacijo in ne zmorejo ustrezno izraziti svoje želje, potrebe in težave. V mnogih primerih imajo osebne težave, ki močno vplivajo na njih. Lahko so v socialni stiski, iz katere ne vidijo izhoda, pri izobraževanju pa nimajo podpore družine in okolja, v katerem živijo, saj znanje ni vrednota. Mnogi med njimi so tudi udeleženci s posebnimi potrebami, ki jih je treba prepoznati in jim primerno prilagajati izobraževanje. Zaradi vsega navedenega imajo nizko samopodobo, ne zaupajo svojim sposobnostim, zato hitro obupajo.

Tudi šola se srečuje z mnogimi ovirami na tej poti. To je samoizobraževanje, ni organiziranih predavanj kot pri drugih oblikah izobraževanja, zato udeleženci prihajajo individualno. Pri tem nimajo socialne skupine, na katero bi se lahko oprli, zato bi moral biti učitelj toliko dostopnejši. Zaradi organizacije dela na šoli ni mogoče, da bi bili strokovni delavci samo popoldne tam. Vsi, ki delajo z njimi, so polno zaposleni in težko prilagajajo čas, udeleženci pa pogosto prihajajo, ko so v stiski, ko začutijo potrebo in jim pade motivacija. Če takrat strokovni delavci niso na voljo, se lahko kaj hitro zgodi, da udeleženci obupajo, izgubijo voljo in se ne vrnejo. Dodatne težave so z gradivi, saj jih za prenovljene programe še ni. Gradiva so za njih preveč abstraktna in se težko znajdejo pri iskanju bistvenih informacij. Za samoizobraževanje šola nima odobrenega koordinatorja, ki bi olajšal delo vseh.

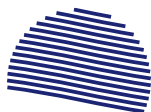
V taki situaciji samo odnos med udeleženci in šolo omogoča, da se udeleženci počutijo sprejete in zaželeni, saj potrebujejo veliko več kot to, kar jim lahko ponudimo. Potrebujejo konkretno delo in pomoč, saj so kmečki ljudje, zaposleni v kmetijstvu, industriji ali brezposelni. Močni so na svojem področju, lahko dosega izjemne rezultate, ki izhajajo iz dela. Njihovo znanje ni naučeno iz knjig, ampak iz dela, neformalno. Potrebujejo konkretne napotke, kako pristopiti k učenju. Treba jim je pokazati, kako uporabiti učbenik in kako se organizirati. Velikokrat je potrebna individualna pomoč, da se razjasni nejasno, kar je še pomembnejše, ker ni organiziranih predavanj.

Na tem mestu šola povabi k sodelovanju Mobilno svetovalno točko, ki to vrzel uspešno zapolnjuje. Mobilna svetovalna točka je dislokacija Svetovalnega središča Novo

mesto, naš partner. Svetovalno središče je namenjeno vsem odraslim, ki pri odločanju za izobraževanje ali med učenjem potrebujejo pomoč. Udeležencem ponudi individualen pristop, daje jim varnost, občutek uspeha in sprejetosti, kandidat ima možnost refleksije, potrjevanja in evalvacije. Že sama pojavnost druge osebe je pomembna, saj osvetli problematiko z drugega zornega kota in lahko pomaga usklajevati dejavnosti. Prednost je tudi možnost dislokacij, saj Mobilna svetovalna točka pride tudi v šolo ali na dom, kar vnaša nove dimenzije. Tako lahko pomaga pri reševanju različnih težav, ugotavljanju specifičnih učnih težav in osebnih problemov.

Tudi šoli je Mobilna svetovalna točka v veliko oporo, saj s pojavnostjo druge osebe dobi bogata povratna sporočila in predloge za delo, skupaj z zaposlenimi pa se timsko oblikujejo smernice za nadaljnje delo in se po potrebi udeleženci usmerjajo v nadaljnjo obravnavo.

Zvezdana Cujnik (zvjezdana.cujnik@guest.arnes.si),
Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma

Z dobrim partnerstvom v pomoč ranljivim ciljnim skupinam

Razvojno izobraževalni center Novo mesto je skupaj s partnerjema Ljudsko univerzo Kočevje in Centrom za izobraževanje in kulturo Trebnje organiziral v okviru projekta *Center vseživljenjskega učenja Dolenjska* strokovni dogodek z naslovom *Z dobrim partnerstvom v pomoč ranljivim ciljnim skupinam*, ki je bil 4. decembra 2008 v prostorih Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Uvodoma smo udeležencem povelja predstavili projekt Center vseživljenjskega učenja Dolenjska, ki omogoča delovanje svetovanja in informiranja v izobraževanju odraslih, samostojnega učenja in vseh vrst učenja z informacijsko in komunikacijsko podporo za odrasle in mladino, s poudarkom na neformalnem učenju. Dejavnosti izvajajo: Svetovalno središče Novo mesto, Točke za vseživljenjsko učenje, Validacija neformalno pridobljenih znanj, Mobilna svetovalna služba za Rome, Vodeno kombinirano učenje računalništva v spletni učilnici in Samoevalvacija kakovosti v ISIO. Projekt se bo izvajal do leta 2013. Vse aktivnosti v projektu so dostopne vsem občanom in so brezplačne, saj se financirajo iz sredstev Ministrstva za šolstvo in šport in Evropskega socialnega sklada.

Strokovni dogodek smo organizirali zato, da bi širši javnosti predstavili dejavnosti, ki so namenjene predvsem tistim odraslim, ki se iz različnih razlogov težje vključujejo v vseživljenjsko učenje. Pozornost smo tokrat posvetili potrebam in interesom

starejših odraslih, zaposlenih z nizko stopnjo izobrazbe, manj izobraženih in odraslih s podeželja. Pomen svetovanja za ranljive ciljne skupine odraslih je še posebej poudarila mag. Tanja Vilič Klenovšek, vodja projekta ISIO na ACS. V drugem delu posveta so udeleženci v štirih delavnicah prisluhnili predstavitvam učenja na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in Novem mestu, Točk vseživljenjskega učenja od Loškega Potoka od Fare, strokovnega izobraževanja v Kovinotehni MKI d.o.o, spodbujanju osebnostne rasti v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije, delovanju Mobilne svetovalne točke Svetovalnega središča Novo mesto pri partnerju – Grm Novo mesto – centru biotehnike in turizma Novo mesto, zaposlitvenega koticčka v sklopu Svetovalnega središča Novo mesto in dejavnosti Društva podeželskih žensk (marjeta). Po predstavitvah se je v vseh skupinah razvila živahna razprava z izmenjavo stališč, izkušenj in potreb, na osnovi katerih smo že na srečanju skupaj z udeleženci posveta oblikovali smernice za delovanje v regiji v letu 2009.

Udeleženci skupine *Odrasli s podeželja v vseživljenjskem učenju* so ugotovili, da posamezna društva, ki po svojih finančnih močeh in predvsem z veliko prostovoljnega dela organizirajo razna krajsa izobraževanja kuhanja, sadjarstva, čebelarstva, kulturnega izobraževanja – delovanja v gledališki skupini in pevskem zboru – že spodbujajo vseživljenjsko učenje na podeželju. Glavne ugotovitve skupine so bile, da se vsi akterji na podeželju srečujejo s finančnimi problemi, da se mladi s podeželja premalo vključujejo v že organizirane aktivnosti in da se podeželje premalo odziva na ponudbo predvsem zaradi drugih obveznosti, družine ali partnerjev. Udeleženci so pohvalili vzpostavitev Točk vseživljenjskega učenja in predlagali, naj se na teh točkah ponujajo med drugim tudi vsebine, ki bi pritegnile mlade. Hkrati so poudarili, da so Točke vseživljenjskega učenja še premalo prepoznavne na podeželju, predvsem zaradi pomanjkljivega obveščanja, vendar je izbira aktivnosti primerna in za ciljno skupino zanimiva.

V zvezi z *vseživljenjskim učenjem med zaposlenimi* so v uvodnih predstavitvah opozorili na pomen, ki ga dajejo vseživljenjskemu učenju podjetja, in na oblike vključevanja sindikatov v te procese. Glede na to, da tehnološki razvoj in spremembe terjajo nenehno aktualizacijo že osvojenega znanja in pridobivanje novih znanj, so konkurenčna prednost podjetja prav njegovi človeški viri. Pomembno sporočilo predstavnikov delodajalcev je, da si ne želijo samo delavcev, ampak sodelavce, ki lahko s svojim znanjem pripomorejo k razvoju podjetja, hkrati pa osebno in strokovno rastejo in bogatijo tudi svoje zasebno življenje. Sindikati želijo, da delavci ne bi prihajali v stik z delodajalci samo takrat, ko se pokažejo problemi z zdravjem ali izgubo zaposlitve, ampak že prej – zaradi ozaveščanja in izobraževanja. Udeleženci skupine so ugotovili, da je potrebno povezovanje med delodajalci, sindikati in izobraževalnimi institucijami. Povezovalno vlogo naj bi imela združenja delodajalcev in gospodarske zbornice, in sicer za zasnovno in pripravo primernih izobraževalnih vsebin za različne ciljne skupine in informiranje delodajalcev.

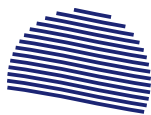

Tudi v skupini *starejših odraslih v vseživljenjskem učenju* so ugotovili, da je izobraževalna ponudba prek univerz za tretje življenjsko obdobje in društev upokojencev dovolj velika. Ponovno se je potrdilo, da se različnih aktivnosti udeležuje ena in ista skupina posameznikov, čeprav je promocija s pisnimi vabili, osebnimi telefonskimi klici in plakati dovolj obsežna. Udeleženci posveta so se strinjali, da je sedanja ponudba različnih programov VŽU v regiji na Točkah VŽU dovolj pestra in bogata, da lahko zadovolji različne okuse in interese. Opozorili so tudi, da je še vedno veliko starejših, ki niso vključeni nikamor in jih je težko zvabiti iz domačega udobja. Predlagali so še več motivacijskih in promocijskih dejavnosti. Ponovno se je potrdilo, da je najboljša animacija, ki jo v okolju za VŽU delajo tisti posamezniki, ki imajo dobre osebne izkušnje in širijo krog udeležencev.

Udeleženci skupine *Manj izobraženi v vseživljenjskem učenju* so se strinjali, da je manj izobražene odrasle težje pritegniti v različne programe in da potrebujejo najprej zunanje spodbude. Dobijo jih na različne načine – pri delodajalcu, v društvih in združenjih, na centrih za socialno delo in zavodu za zaposlovanje. Pogosto take „na pol prisilne“ vključitve razvijajo pri posamezniku notranjo motivacijo, ki ga usmerja pri učenju. Udeleženci delovne skupine so poudarili pomen povezovanja in sodelovanja med institucijami in informiranostjo strokovnih delavcev, ki se srečujejo z manj izobraženimi odraslimi, o oblikah in vrstah pomoči, ki jih okolje ponuja. Mobilnost svetovalne dejavnosti in Točke VŽU pomembno prispevajo k približevanju učenja udeležencem, ki ne živijo v velikih središčih, saj jim v resnici pripeljejo učenje bliže domu. Prisotni v skupini so pripravili tudi konkretne predloge sodelovanja s Svetovalnim središčem Novo mesto v sklopu Mobilne točke, kot je na primer povezovanje s (ENT-om, Dijaškim domom Novo mesto, Rdečim križem, Območno službo Zavoda RS za zaposlovanje Novo mesto.

Posvet smo končali zadovoljni, da smo tudi s tem druženjem utrdili naše partnerstvo in ga obogatili z novimi idejami in predlogi, ki smo jih že začeli uresničevati, kar nas še posebno veseli.

Barbara Ivanež (barbara.ivanez@ric-nm.si),
Svetovalno središče Novo mesto

Beremo in pišemo skupaj s starši v Osnovni šoli Cirila Kosmača Piran

Osnovna šola Cirila Kosmača Piran je prva Unesco Asp šola v Sloveniji. Poleg tega ima tudi naziv Zdrava šola in Otrokovim pravicam prijazna šola. (olo obiskujejo učenci slovenske, hrvaške, srbske, italijanske, albanske in drugih narodnosti. Prizadevamo si za odprto šolo, v kateri sodelujemo starši, učitelji, šolska svetovalna služba in vodstvo šole kot partnerji z namenom, da razvijamo pozitiven medosebni odnos ter da se starši usposablajo za odgovorno starševstvo na področju vzgojno-izobraževalnih potreb svojih otrok. Zavedamo se, da je delo z otroki bolj uspešno, če vključujemo starše. Sodelovanje med šolo in starši poteka v različnih oblikah in na razne načine. Poleg ustaljenih oblik izvajamo tudi celoletne brezplačne programe za starše.

Z zavestjo, da sta branje in pisanje nujno potrebni veščini za uspešno izobraževanje otrok, jim pri skupinskih oblikah sodelovanja s starši na razredni stopnji namenjamo velik poudarek. Staršem nudimo razna predavanja informativnega značaja, na katerih jih obveščamo o možnostih in načinih razvijanja bralnih navad pri otrocih. Pred tremi leti smo staršem ponudili brezplačni izobraževalni program *Beremo in pišemo skupaj*. Zasnovan je po smernicah prvega izobraževalnega programa družinske pismenosti za odrasle v Sloveniji, imenovanega *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Beremo in pišemo skupaj*, ki ga je razvil Andragoški center Slovenije. Program je namenjen staršem in njihovim otrokom od 1. do 4. razreda osnovne šole. Načrtovan je tako, da se skupaj in istočasno učijo otroci in njihovi starši. Otrok se lahko v sodelovanju s staršem nauči več, kot če neko dejavnost opravlja samostojno, in je ob tem bolj motiviran.

Program vodiva v timu z veliko medsebojnega sodelovanja *Vesna Prunk* in *Sonja Stanič*. Prvo leto je program potekal pod okriljem Andragoškega centra Slovenije, Ministrstva za šolstvo in šport in Evropskih socialnih skladov. Starši in učenci so bili navdušeni nad programom, zato smo nadaljevali z njim tudi v lanskem in letošnjem šolskem letu. Zadnji dve leti so stroški programa delno kriti iz sredstev občinskega proračuna, pridobili smo jih preko prijave na javni poziv za izbor projektov s področja družbene dejavnosti Občine Piran. Sredstva občinskega proračuna so nam omogočila, da smo z izvajanjem programa nadaljevali tudi v letih 2008 in 2009, ko ni bilo drugih javnih sredstev za izvajanje programa. Tako smo ugodili pričakovanjem staršev. Sama organizacija, priprava in izpeljava programa je obsežna, zato vlagava tudi veliko najinega prostovoljnega dela.

Pri tem upošteva smernice, ki svajih dobili na usposabljanju za vodenje izobraževanja skupine staršev in otrok. Na šoli smo organizacijo programa prilagodili tako, da srečanja potekajo celo šolsko leto od novembra do maja, vsak drugi teden po dve šolski uri izven pouka, v popoldanskem času. Poudarek namenjamo predvsem vsebinam zbranega poslušanja, govornega sporočanja, branja in pisanja. Cilje, vsebine in dejavnosti vsako šolsko leto prilagajava potrebam nove skupine staršev in otrok iz našega okoliša ter kulturnim in socialnim značilnostim družin. Vključujejo se starši, ki ne glede na svojo predhodno izobrazbo želijo spoznati učinkovite metode in tehnike učenja branja in pisanja. Zavedajo se, da brez strokovne pomoči niso dovolj uspešni, zato se vključujejo v program.

Starši navadno želijo, da bi otroci dosegli najmanj za stopnjo višjo izobrazbo, kot jo imajo sami, in so še posebno na začetku šolanja notranje motivirani za pomoč otroku.

Na prvem informativnem sestanku predstaviva jasno opredeljene cilje izobraževanja: razumevanje razvoja otrok, izboljšanje spretnosti opazovanja, poslušanja, poročanja, branja in pisanja, spoznavanje bralnega gradiva za otroke in odrasle ter spoznanje pomena pismenosti za vsakdanje življenje. Dogovorimo se tudi za urnik srečanj. Delo poteka v majhni skupini, s prilagojenimi oblikami dela. Veliko je učenja na zabaven način, skozi igro. Poteka dinamično, vsi člani so aktivni sodelavci. Upošteva nazorost, nadgradnjo znanja, delo po korakih. Vse to daje vključenim možnost, da se počutijo uspešne in osebno zadovoljne.

Otrokom pripravljava privlačne izobraževalne vsebine in dejavnosti, ki so vezane na branje in pisanje, in skozi njih posredno izobražujeva tudi starše, tako da njihovi primanjkljaji niso v ospredju. Ko vodiva dejavnosti z otroki, staršem vedno pojasniva, zakaj sva se odločili za določeno dejavnost, vsebino ali obliko dela in kateri cilj opismenjevanja želimo ob tem doseči. Starši dobijo izkušnje, kako otroku pomagati in kako ga spodbujati pri branju in pisanju. Upošteva možnost izbire. Omogočava jim, da lahko vplivajo na izbor vsebin in metod dela. Vsebine izbirava na podlagi njihovih močnih področij, da jim razvija občutek osebnega zadovoljstva in uspešnosti. Na vsakem srečanju sva pozorni, da pri udeležencih zadovoljimo temeljne psihične potrebe (potrebe po *W. Glasserju*) po ljubezni in pripadnosti (pripadnost skupini, sodelovanje, da čutijo najino bližino in bližino ostalih članov, občutek prijateljstva, občutek varnosti), po moči in priznanju (uveljavljanje, spoštovanje, samozavest), po svobodi (neodvisnost, sproščeno gibanje, kreativnost, samoodločanje, svobodno izražanje in da jih poslušamo) in po zabavi (veselje, smeh, sproščanje, prijetno počutje, doživljanje lepih trenutkov, veselo preživljanje časa). Zabava je spodbuda za učenje.

Udeležencem omogočava, da si delijo izkušnje in da se učijo drug od drugega. Ob koncu vsakega srečanja evalvirava delo skupaj z udeleženci. Ob tem dobimo povratno informacijo o uspešnosti srečanja. Program *Beremo in pišemo skupaj*, ki ga izvajamo na šoli, je program, kjer starši s svojim otrokom prijetno in kakovostno preživijo

popoldanske urice in ob tem pridobivajo temeljno znanje in spretnosti, da uspešneje sodelujejo pri opismenjevanju svojih otrok. Zavedava se, da je od kvalitete sodelovanja staršev in šole odvisen tudi uspešen razvoj otrok.

Danes starševstva ne gre razumeti kot naravno danost in naravno sposobnost. Razumemo ga lahko tudi kot odgovoren poklic. Včasih se ga opravlja brez vsakršne priprave nanj. Strokovni delavci v šoli moramo zato pomagati staršem, da odkrijejo svoje starševske sposobnosti in da znajo otroka spodbujati in motivirati pri šolskem delu. Starši in šola imamo v rokah niti otrokove prihodnosti. Otrokov razvoj je naša temeljna naloga, zato je naše vzajemno delovanje izjemno pomembno.

Vesna Prunk (vesna.prunk@guest.arnes.si),
Sonja Stanič (sonja.stanic@guest.arnes.si),
Osnovna šola Cirila Kosmača Piran

NOVOSTI V KNJIŽNICI ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

APPLEBY, Yvon

Responding to people's lives / Yvon Appleby and David Barton. – Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE) ; London : National Research and Development Centre for Adult Literacy and Numeracy (NRDC), 2008. – ix, 43 str. : barvne fotogr. ; 24 cm. – (Developing adult teaching and learning : practitioner guides)

BEHN, Robert D.

Rethinking democratic accountability / Robert D. Behn. – Washington : Brookings Institution Press, cop. 2001. – viii, 317 str. ; 24 cm

BJERKAKER, Sturla

Learning democratically : using study circles / Sturla Bjerkaker and Judith Summers. – Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), 2006. – 123 str. : ilustr. ; 22 cm

CORTÉS, Carlos E.

The making, and remaking, of a multiculturalist / Carlos E. Cortés. – New York : Teachers College Press, cop. 2002. – xix, 215 str. ; 24 cm. – (Multicultural education series)

DAWSON, Di

Handheld technologies for mobile learning / Di Dawson. – Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2007. – iv, 67 str. : barvne fotogr. ; 24 cm. – (NIACE e-guidelines ; 12)

EDUCATION at a glance : OECD indicators : 2008. – Paris : Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), 2008. – 521 str. : graf. prikazi, preglednice ; 27 cm

GOVEKAR-Okoliš, Monika

Poglavja iz andragogike / Monika Govekar-Okoliš, Nives Ličen. – 1. natis. – Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, 2008 ((Ljubljana) : Birografika Bori). – 143 str. ; 24 cm

ILLERIS, Knud

How we learn : learning and non-learning in school and beyond / Knud Illeris. – English ed. – London ; New York : Routledge, 2007. – XIII, 289 str. : ilustr. ; 24 cm

The INTERNATIONAL standard classification of education (ISCED-97) : an evaluation of content and criterion validity for 15 European countries / ed. by Silke L. Schneider. – Mannheim : Mannheimer Zentrum für Europäische Sozialforschung (MZES), 2008. – 330 str. ; 24 cm : ilustr.

IZOBRAŽEVALNI koncept za krepitev socialnih in osebnih veščin pri mlajših odraslih v socialno neugodnem položaju kot prvega pogoja za vseživljenjsko učenje / (avtorji: Cristina Bergo ... [et al.] ; prevod Sanela Talić). – Luxembourg : Centre de Prévention des Toxicomanies (CePT), [2008?]. – 62 str. : ilustr. ; 30 cm. Dostopno tudi na: http://www.pro-skills.eu/manual/ProSkills_Manual_Slovenian.pdf

JACOBSEN, Yola

E-learning for adults with learning difficulties / Yola Jakobsen. – Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2007. – IV, 61 str. : barvne ilustr. ; 24 cm. – (NIACE e-guidelines / National Institute of Adult Continuing Education ; 11)

JARVIS, Peter, 1937-

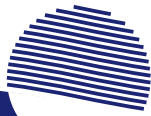
Democracy, lifelong learning and the learning society : active citizenship in a late modern age / Peter Jarvis. – Routledge : London ; New York, cop. 2008. – vii, 248 str. : ilustr. ; 24 cm. – (Lifelong learning and the learning society ; vol. 3)

KUCLER, Slavica Borka

Bogatejši v različnosti (Videoposnetek) : učenje za kakovostno sožitje v večkulturnem okolju = Richness in diversity : learning for quality coexistence in a multicultural environment / Slavica Borka Kucler ; avtorji arhivskih videoportretov Boštjan Miha Jambreč, Petra Javrh in Slavica Borka Kucler ; avtorska glasba Matej Pečaver. – Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2008. – 1 video DVD : barve, zvok ; 12 cm. – (Zgledi vlečejo ; 7a)

LINKING adults with community : promoting civic engagement through community based learning / Susan C. Reed, Catherine Marienau, editors. – San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2008. – 114 str. : ilustr. ; 23 cm. – (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 118)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

11. – 17. 5. 2009

14LET
1996 - 2009

<http://tvu.acs.si>

KAM PO ZNANJE?

Spletni vir informacij:

PREGLED PONUDBE IZOBRAŽEVANJA IN UČENJA ODRASLIH V SLOVENIJI

<http://pregled.acs.si/>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2008/2009

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

na spletni strani **www.acs.si**

- * za tiste, ki se želite izobraževati
- * in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education